

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE OKUMA ALİŞKANLIKLARI

Doç. Dr. Sedat MADEN

Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi, sedd52@gmail.com

Okt. Ömür DİNCEL

Giresun Üniversitesi TÖMER, dincel_55@hotmail.com

ÖZ

Ülkemizde okuma alışkanlığı üzerine birçok araştırma yapılmakta ve istenilen düzeyde okuma alışkanlığına sahip olunmadığına dair sonuçlar ortaya konulmaktadır. Ancak, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin okuma alışkanlıklarına yönelik yeterli çalışmanın olmadığı göze çarpmaktadır. Bu gerekçe ile araştırmada, ülkemizde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Giresun Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören 52 yabancı uyruklu öğrenciden oluşmaktadır. Verileri toplamak için araştırmacılar tarafından bir anket geliştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS istatistik programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe okuma alışkanlığına sahip oldukları, dil öğretimi kurslarının dışında da Türkçe okumaya gayret ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Okuma, Okuma alışkanlığı.

TURKISH READING HABITS OF FOREIGN STUDENTS

ABSTRACT

There are many studies being carried out on reading habit and these studies reveal that the level of reading habit is not at a desirable level. However, it is noticed that there are not sufficient amount of studies on the reading habits of foreign students learning Turkish as a foreign language. Due to this reason, this study aims to identify reading habits of foreign students in Turkish. For this purpose, survey method was used in the study. The sample of the study includes 52 foreign students studying at TÖMER, Giresun university. A questionnaire developed by researchers to collect data. The data were analyzed using SPSS program loaded. The result of the research reveals that foreign students have reading habits in turkish and they make an effort to read in turkish out of the language courses.

Key words: Teaching Turkish to Foreigners, Reading, Reading habit.

1.GİRİŞ

Ülkeler hatta kıtalar arasında gönül ve kültür köprülerinin kurulmasıyla birlikte insanların gerek ekonomik gerek sosyokültürel ihtiyaçlarından dolayı ana dili dışında farklı dilleri de bilmeleri bir ihtiyaç hatta zaruret hâlini almıştır. Dünyanın büyük bir köy olarak yeni kimliğini kazanması neticesinde, Türkiye’nin de gerek kültürel gerekse ekonomik ve siyasi yönden son zamanlardaki yükselişi ve dünya arenasında bir cazibe merkezi hâline gelmesi, Türk kültürünü ve Türk dilini yabancılar açısından son derece önemli bir konuma getirmiştir. Bu değişim, Türk dilini iyi düzeyde öğrenme ve kullanma ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Çünkü dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve kültür aktarıcısıdır (İşcan, 2011: 29). Mehmet Kaplan, “Dil, tıpkı ev gibi bir milletin duygu, düşünce ve hayatının barınağı, korunağıdır” (Kaplan, 1982: 133) değerlendirmesi ile dil

kültür arasındaki münasebeti açıkça ifade etmiştir. Bu bilinçle, son zamanlarda Türkçenin ve Türk kültürünün tanıtımı ve öğretimi daha fazla ilgi görmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimine gerek üniversiteler bünyesinde gerekse bağımsız Türkçe öğretim merkezlerinde yeni bir ivme kazandırılmaya çalışılmıştır. Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi, özellikle üniversiteler bünyesindeki TÖMER’lerin, Yunus Emre Enstitüsünün ve yurt dışındaki kültür merkezlerinin Avrupa Dil Portfolyosu ölçütlerini göz önünde bulundurmak suretiyle vermiş olduğu dil eğitimi sayesinde eskilere nazaran çok daha iyi seviyelere ulaşmıştır.

Türkçenin öğretiminde, Avrupa Dil Portfolyosu ölçütleri ışığında dört temel dil becerisi dikkate alınmakta ve öğrencilerin bu dört temel dil becerisi alanlarında başarılı olmaları amaçlanmaktadır. Çünkü Türkçe öğretimi; dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel dil becerisi ile dil bilgisi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Türkçe öğretiminde bu temel becerilerin hepsi ayrı ayrı ve bütüncül bir öneme sahiptir. Okuma becerisi ise dil becerileri arasında bilgi edinme aracı olma özelliğiyle diğer becerilerin kullanımı ve iletişim yeterlilikleri açısından çok önemli bir konuma sahiptir. Ünlü Alman yazar Hermann Hesse de *"İyi bir okur için kitap okumak, yabancı bir insanı onun düşünce tarzını tanıma, onu anlamaya çalışmak, mümkün olduğunca onunla dost olmaktır."* sözleriyle okumanın insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırdığını vurgulamıştır (akt. Genç, 1995: 71).

Okuma Alışkanlığı

Hangi dilde olursa olsun, insanlar şu ya da bu nedenle bir şeyler okuma gereksinimi duyarlar ve bu gereksinim mutlaka bir amaca dayanır (Yaylı, 2011: 57). Çünkü okuma insanoğlunun en güvenilir ve sürekli bilgi edinme yoludur. Kimileri boş zamanlarını değerlendirmek için, kimileri hayal dünyasını geliştirmek için okurken, kimileri de gündemi takip etmek ve dünyadaki gelişmelerden haberdar olmak için okur. Günümüzde eksikliği en çok hissedilen dört temel dil becerisinden birisi olan okuma becerisi üzerine birçok tanım yapılmıştır. Güncel Türkçe Sözlük’e göre okumak, *bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlemek, seslendirmek veya düşünceyi anlamak, yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek* gibi anlamlara gelmektedir (TDK, 2017). Başka bir ifadeyle okuma, insanın anlama ve bilgi edinme yollarından birisi, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliği, insanların kendi aralarında kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organları yoluyla algılanıp beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi işlemi, sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı anlamlandırmayı gerektiren bir düşünce süreci olarak tanımlanmaktadır (Yalınkılıç, 2007: 226). Ayrıca, okuma insanların bireysel ve toplumsal kimliğini kazanmasında etkili olan bir dil becerisi olarak da önemli bir işleve de sahiptir (Şahin, İşcan ve Maden, 2009: 184). Bilgiye ulaşmada önemli bir yol olan okuma eylemi süreklilik gösterip alışkanlık hâline dönüştüğünde ise karşımıza farklı bir kavram olan “okuma alışkanlığı” çıkmaktadır. Alışkanlık, öğrenilen ve her durumda otomatik olarak gerçekleştirilecek şekilde pekiştirilen karakteristik davranış biçimidir (Blahe ve Bennett, 1993: 86). Okuma alışkanlığı ise; “okumayı ihtiyaç hâline getirme, yaşamın bir parçası olarak görme, kişinin okumayı bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli, düzenli ve eleştirel biçimde gerçekleştirmesi (Arslan, Çelik ve Çelik, 2009: 114) biçiminde tanımlanmaktadır. Burada asıl önemsenmesi ve dikkate alınması gereken konu, Arslan ve Çelik’in tanımında da olduğu gibi, okumanın boş zamanları değerlendirme uğraşı olarak görülmesi değil; bir yaşam felsefesi olması, yaşam boyu bilme ve öğrenme ihtiyacımızı doyumaya yönelik olmasıdır. Okumanın alışkanlığa dönüşmesinde bireyler arasında farklılıklar olsa da genel olarak okumanın alışkanlığa dönüşmesinde rol oynayan bazı ortak etkenler vardır. Bu etkenler;

- ✓ Yönlendirici ve örnek ebeveyn
- ✓ Öğretmen
- ✓ Eğitim
- ✓ Kişisel öğrenme gereksinimi
- ✓ Arkadaş ve çevre şeklinde okumaya güdüleyici ve sevdirci faktörler olarak sıralanabilir.

Bunun yanı sıra okuma alışkanlığının kazandırılması ve sevdirmesinde, kütüphanelerin sistemli ve aranan bilgilere kolay ulaşılabilir özellikte olması da büyük önem taşır. Çünkü bireylerin gereksinim duydukları bilgiye kolayca ulaşmaları, onların okuma alışkanlığı kazanmalarında önemli rol oynayacaktır (Selvi, 1998: 173). İlk okuma evresinden okuma becerisi kazanmaya ve edebi zevk ile okuma alışkanlığına sahip olmaya kadar tüm okuma eğitimi etkinlikleri, bireyin ihtiyaç duyduğu bilgiye kolay ve doğru biçimde erişebilmesi amacıyla gerçekleştirilir.

Okumayı alışkanlığa dönüştüren bireyler üzerinde okumanın son derece fazla yararı vardır. Öncelikle okuma bireylerin bilgi edinebilmesini ve öğrenmesini sağlar. Bunun yanında okuma bireyin;

- ✓ davranışını ve başkalarıyla ilişkilerini pozitif yönde etkiler.
- ✓ iç dünyasını zenginleştirir.
- ✓ bakış açısını genişletir.
- ✓ çevresine önyargısız, yansız ve hoşgörülü bakmasını sağlar.
- ✓ beğeni düzeyini artırır.
- ✓ düşünme ve yaratma özgürlüğü ile değerlendirme alışkanlığı kazanmasını sağlar(Odabaş ve Polat, 2008:433).

Günümüz teknolojisi ile birlikte kütüphaneler ve kitaplara ulaşmak artık çok kolay ve aynı zamanda hızlıdır. Elektronikleşme, kitaplarda ve okuma materyallerinde de yaşanmış, bugün bilgisayar ve diğer mobil cihazlar üzerinden dahi çeşitli metinleri okuma fırsatı insanlara sunulmaktadır. Bu durum, okuma alışkanlığını destekliyor gibi gözükse de ihtiyaç duyulan bilgiye kısa sürede, özet hâlinde ve hızlı kullanılacak şekilde ulaşmak okuma alışkanlığını ayrıca kitap okuma eylemini olumsuz etkileyebilmektedir. Günümüzün teknoloji çağı olması nedeniyle bireylerin okuma alışkanlıklarının teknolojik gelişmelere paralel olarak daha fazla azaldığı ve bireylerin kitaplardan uzaklaştığı görülmektedir. Bunlara ek olarak eğitim sistemi; okuma alışkanlığının temelini atan ailenin ve okulda alışkanlığa dönüşmesi için eğitim veren öğretmenlerin okuma alışkanlığından yoksun olması; popüler kültürün toplumu okuma dışı faaliyetlere yönlendirmesi; kitaba ulaşma ve erişim imkânlarının sınırlı oluşu, kütüphane kullanımına dair kültürün olmaması ve fiziki alt yapı yetersizlikleri; tembellek ve kolaycılık gibi kişisel sebepler okuma alışkanlığını zayıflatan ve engel oluşturan etkenler arasında gösterilebilir.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Önemi

Dil eğitiminde, özellikle okuma becerisi üzerinde önemle durulması gereken bir alandır. Okuma becerisi diğer beceri alanları için bir temel olma özelliği taşımaktadır. İyi konuşmak ve yazmak için önce iyi bir okur olmak gerekmektedir. Çünkü okuma alışkanlığı diğer dil becerilerindeki başarıyı etkileyecek şekilde insanların görüş ve düşünce ufuklarını genişletmektedir (Özbay, 2013: 32). Maalesef günümüzde genç ve yetişkin halkın çoğunluğu okuma alışkanlığından yoksundur. Bu da beraberinde birtakım problemleri getirmektedir. Karşımızda okuduğunu anlamayan, düşündüğünü anlatamayan, kendini yetersiz bulan ve öz

güvenden yoksun; bu nedenle konuşmayan, yazmayan, tartışmak, eleştirmek ve araştırmak yerine demokratik haklarından vazgeçen bir kuşak olduğu ileri sürülebilir (Demir ve Yapıcı, 2007: 178). Bütün bu problemlerin kaynağına inildiğinde okuma alışkanlığından yoksun bireyler göze çarpmaktadır. Çağın hızlı gidişine ayak uydurabilmek ve toplum içinde her bakımdan önemli bir yerde olabilmek için bireyin muhakkak eğitim ve öğretimin temeli olan okuma alışkanlığını kazanması gerekmektedir (Taşkesenlioğlu, 2013: 262). Çünkü daha önce de ifade ettiğimiz gibi okumak hayatı anlamak, anlamlandırmak ve yeni ufukların kapısını aralamak demektir.

Ana dilde okuyan bir öğrenci, yabancı dilde de bu alışkanlığını yitirmez ve daha çok öğrenir, sözcük dağarcığını genişletir, okuduğunu çözümler ve daha sonra öğrendiği dilde de başarıyla anlayabilir (Genç,1995). Dolayısıyla ana dili öğretiminde ve yabancı dil öğretiminde okuma ve okuma alışkanlığı üzerinde durulması gereken bir alandır.

Ana dili eğitiminde olduğu kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de okuma becerisi büyük öneme sahiptir. Çünkü okuma her şeyden önce yabancı öğrencilerin kavramları ve sembolleri tanıdıkları bir algılama sürecidir (Bamberger, 1990: 10). Yabancı öğrencilerin telaffuz problemlerinin giderilmesinde, sözcük hazinelerinin geliştirilmesinde ve yeni kültürü öğrenmesinde öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve okudukları metinlerin özellikleri son derece önemlidir. Yabancı öğrencilere alfabe öğretiminden sonra basitten zora doğru okuma çalışmaları yaptırılmalı ve öğrencilerden okudukları metinlerde geçen bilmedikleri sözcükleri tespit etmeleri istenmelidir. Daha sonraki basamaklarda okuma metinleri öğrencinin Türkçeyi kullanabilme seviyesine göre zorlaştırılmalı ve öğrencilere okuduğunu sözlü olarak anlatma çalışmaları yaptırılmalıdır. Bu sayede öğrencilerin hem konuşma hem de yorum kabiliyetleri geliştirilmiş olacak, aynı zamanda sadece okumaları değil okuduklarını anlamaları yönünde de ilerleme kaydedilecektir. Okuduğunu anlama, ön bilgilerini kullanarak metinlerde verilmiş istenilen düşünceleri çözmek ve bunlara anlam yüklemektir (Yılmaz, 2008: 133). Radoyevic'e (2006) göre ise okuduğunu anlama, hem metindeki bilgiler hem de okuyucunun yorumlarını kapsayan çok yönlü bir işlemdir. Anlamlandırmayı yapmak için Türkçe öğrenmeye yeni başlayan öğrencilerin okuma alışkanlığına paralel olarak sözlük kullanma alışkanlığını da kazanması gerekmektedir. Ancak okuduğunu anlamada sözcüklerin anlamlarını bilmek, yalnız başına yeterli değildir. Öğrencilerin bilmedikleri sözcükleri sözlükten bulmaları ve buldukları sözcükleri cümle içerisinde kullanmaları istenmelidir. Bu sayede öğrencilerin sözcükleri ve anlam dünyalarını özümsemesi sağlanacak ve bu sözcükleri gündelik hayatlarında kullanmaya başlamalarının kapısı aralanmış olacaktır. Yapılan çalışmalara bakıldığında ana dilde eğitimde okuma alışkanlıkları üzerine birçok çalışma yapılmasına rağmen yabancıların okuma alışkanlıkları üzerine yeterli çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrencilere öncelikli olarak kazandırılması gereken temel dil becerisi okumadır. Çünkü yabancı dilde okuyabilen bir öğrenci zamanla o dili daha iyi konuşur hâle gelecek, okuduğu metinler sayesinde hayal dünyası zenginleşeceğinden yazma alışkanlığında ve yazma becerisinde de o denli gelişme gösterecektir. Aynı zamanda, okuyan öğrencinin okuduklarından hareketle kültür düzeyi ve düşünce dünyası artacağından yeri ve zamanı geldiğinde düşüncesini ifade edebilme fırsatı olacaktır. Bu sayede konuşma becerisinde de gelişme sağlanacaktır. Fakat çeşitli sebeplerle Türkçe okuma becerileri yeterli seviyeye ulaşmayan, bununla birlikte ders dışında Türkçe kitap ve dergi okumayan yabancı uyruklu öğrencilerin tam manasıyla Türk dilini ve Türk kültürünü öğrenmesi de beklenmemelidir.

Araştırmanın Amacı

Ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim hayatlarına sağlıklı ve başarılı şekilde devam edebilmeleri, öncelikle Türkçeyi doğru, anlaşılır ve akıcı şekilde kullanmalarına bağlıdır. Türkçeyi doğru şekilde kullanmaya başlayan yabancı uyruklu öğrenciler, bu sayede sosyal hayata daha hızlı uyum sağlayacak ve Türk kültürünü yakından tanıma fırsatı bulacaktır. Ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi konusunda çeşitli problemler yaşanmakta ve her geçen gün bu problemlerin çözümüne yönelik arayışlar devam etmektedir. Günümüzde Avrupa Dil Portfolyosu çerçevesinde verilmeye başlanan dil eğitimi dört temel dil becerisinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) en iyi şekilde öğretimini zorunlu kılmaktadır. Dil öğretim sürecinde bu temel dil becerilerinin ayrı ayrı öneme sahip olduğu yadsınmaz bir gerçektir. Ancak, “okuma becerisi” diğer beceri türlerini destekleyici rol üstlenmesi nedeniyle, öncelikli olarak kazandırılması gereken dil becerisidir.

Araştırmada, okuma becerisinin büyük öneme sahip olduğu düşüncesinden hareketle, Türkiye’ye farklı ülkelerden gelmiş olan yabancı uyruklu öğrencilerin okuma alışkanlıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle konuyla ilgili eksikliklerin giderilebilmesi adına çeşitli önerilerin sunulması da hedeflenmektedir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Tarama modeli var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlar (Özbay, Bağcı ve Uyar, 2008; 123). Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip belirlenebilmesidir (Karasar, 2003; 77). Bahsedilen özelliklerinden dolayı, yabancı uyruklu öğrencilerin okuma alışkanlıklarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada *tarama modeli* kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Giresun Üniversitesi TÖMER Türkçe hazırlık kursunda orta ve ileri seviyede öğrenim gören 52 yabancı uyruklu öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 1. Örneklem Grubuna Ait Bilgiler

Örneklem	Uyruğu	Örneklem	Uyruğu
K1	Azerbaycan	K13	Azerbaycan
K2	Azerbaycan	K14	Azerbaycan
K3	Azerbaycan	K15	Azerbaycan
K4	Kırgızistan	K16	Azerbaycan
K5	Azerbaycan	K17	Azerbaycan
K6	Azerbaycan	K18	Azerbaycan
K7	Azerbaycan	K19	Azerbaycan
K8	Azerbaycan	K20	Azerbaycan
K9	Azerbaycan	K21	Kazakistan
K10	Azerbaycan	K22	Türkmenistan
K11	Azerbaycan	K23	Türkmenistan
K12	Rusya	K24	Kazakistan
K25	Azerbaycan	K39	Azerbaycan
K26	Azerbaycan	K40	Azerbaycan
K27	Azerbaycan	K41	Azerbaycan

K28	Azerbaycan	K42	Azerbaycan
K29	Azerbaycan	K43	Azerbaycan
K30	Ahıska	K44	Azerbaycan
K31	Azerbaycan	K45	Azerbaycan
K32	Azerbaycan	K46	Burundi
K33	Azerbaycan	K47	Burundi
K34	Azerbaycan	K48	Burundi
K35	Kırgızistan	K49	Afganistan
K36	Azerbaycan	K50	Gürcistan
K37	Azerbaycan	K51	Filistin
K38	Azerbaycan	K52	Azerbaycan

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacılar tarafından alanyazındaki benzer çalışmalardan hareketle hazırlanmış “Okuma Alışkanlıkları Anketi” kullanılmış ve araştırmanın örneklemini oluşturan 52 yabancı uyruklu öğrenciye uygulanmıştır. Uygulanan anketin ilk bölümü cinsiyet, uyruk, Türkçeyi öğrenme amacı, Türkçeyi bilme seviyesi gibi kişisel bilgilere, ikinci bölümü ise kitap okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşmuştur.

Araştırma için geliştirilen anket araştırmacılar tarafından yabancı uyruklu öğrencilere uygulandıktan sonra anket sonuçları SPSS istatistik programı yardımıyla frekans ve yüzde analizine tabi tutularak nicel verilerle ilgili bulgulara ulaşılmıştır. Açık uçlu sorulara verilen için de ayrıca içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

3.BULGULAR

Ülkemize çeşitli sebeplerle eğitim görmeye için gelen yabancı uyruklu öğrencilere uygulanan *Okuma Alışkanlığı Anketi*’nden hareketle elde edilen veriler bulgular, aşağıda tablolar hâlinde verilmiştir.

3.1.Nicel Verilerle İlgili Bulgular

Tablo 2. “Kitap okumayı sever misiniz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Kitap Okumayı Sever misiniz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	20	38,5
<i>Hayır</i>	3	5,7
<i>Kısmen</i>	9	17,3
<i>İlgimi çekerse</i>	20	38,5
Toplam	52	100

Yabancı uyruklu öğrencilerin 20’si (%38,4) kitap okumayı sevdiğini, 3’ü (%5,7) kitap okumayı sevmediğini, 9’u (%17,3) kitap okumayı kısmen sevdiğini, 20’si (%38,5) de ilgisini çeken kitapları okuduklarında kitap okumayı sevdiğini ifade etmiştir.

Tablo 3. “Düzenli olarak kitap okur musunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Düzenli Olarak Kitap Okur musunuz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	27	51,9
<i>Hayır</i>	25	48,1
Toplam	52	100

Düzenli olarak kitap okunup okunmadığına dair soruya yabancı uyruklu öğrencilerden 27’si (%51,9) düzenli kitap okuduklarını belirtmiş, 25’i (%48,1) de düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip olmadıkları yönünde yanıt vermiştir.

Tablo 4. “Boş zamanlarınızı kitap okuyarak değerlendirir misiniz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Boş Zamanlarınızı Kitap Okuyarak Değerlendirir misiniz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	16	30,8
<i>Hayır</i>	2	3,8
<i>Kısmen</i>	34	65,4
Toplam	52	100

Boş zamanlarını kitap okuyarak değerlendirme ile ilgili soruya öğrencilerin 16’sı (%30,8) boş zamanlarında kitap okumayı tercih ettiğini, 2’si (%3,8) boş zamanlarını kitap okuyarak geçirmediğini belirtirken 34’ü (%65,4) de boş zamanlarında kısmen kitap okumayı tercih ettiğini ifade etmiştir.

Tablo 5. “Ne sıklıkla kitap okursunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Ne sıklıkla kitap okursunuz?	Frekans	%
<i>Her gün</i>	22	42,3
<i>İki günde bir</i>	12	23,7
<i>Haftada bir</i>	16	30,7
<i>Diğer</i>	2	3,8
Toplam	52	100

Kitap okuma sıklığıyla ilgili soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 22’si (%42,3) her gün kitap okuduğu, 12’si (%23,7) iki günde bir kitap okuduğu, 16’sı (%30,7) haftada bir kitap okuduğu, 2’si (%3,8) ise daha değişken zamanlarda kitap okuduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 6. “Ne sıklıkla kitap bitirirsiniz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Ne sıklıkla kitap bitirirsiniz?	Frekans	%
<i>Haftada bir</i>	19	36,5
<i>İki haftada bir</i>	14	27
<i>Ayda bir</i>	15	28,9
<i>Diğer</i>	4	7,6
Toplam	52	100

Ne sıklıkla kitap okuyup bitirdiğine yönelik soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 19'u (%36,5) haftada bir kitap bitirdiği, 14'ü (%27) iki haftada bir kitap bitirdiği, 15'i (%28,9) ayda bir kitap bitirdiği, 4'ü (%7,6) de daha değişken zamanlarda kitap bitirdiği yönünde cevaplamıştır.

Tablo 7. “En son ne zaman kitap bitirdiniz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

En son ne zaman kitap bitirdiniz?	Frekans	%
<i>Bir hafta önce</i>	28	53,9
<i>Bir ay önce</i>	18	34,6
<i>Üç ay önce</i>	6	11,5
<i>Üç aydan daha fazla</i>	-	-
Toplam	52	100

En son ne zaman kitap bitirdiğine yönelik soruya öğrencilerin 28'i (%53,9) bir hafta önce, 18'i (%34,6) bir ay önce, 6'sı (11,5) da üç ay önce bir kitap bitirdiği yönünde cevap vermiştir.

Tablo 8. “Ne tür kitaplar okursunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Ne tür kitaplar okursunuz?	Frekans	%
<i>Macera</i>	27	45
<i>Tarih</i>	20	33,3
<i>Biyografi</i>	2	3,3
<i>Diğer</i>	11	18,4
Toplam	60	100

Yabancı uyruklu öğrencilerin okudukları kitapların türünü belirlemeye yönelik “Ne tür kitaplar okursunuz?” sorusuna öğrencilerin 27'si (%45) macera türünde kitapları, 20'si (33,3) tarihi kitapları, 2'si (%3,3) biyografi türünde kitapları, 11'i (%18,4) de bu türler dışında başka türlerde kitapları okumayı tercih ettiğini belirtmiştir. Anket 52 öğrenciye uygulanmış fakat öğrencilerin 8 tanesi bu türler içinde birden fazla türde kitabı okumaktan hoşlandığı için bu maddenin frekans değeri 60 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 9. “En son okuduğunuz kitabın adını hatırlıyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

En son okuduğunuz kitabın adını hatırlıyor musunuz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	37	71,1
<i>Hayır</i>	15	28,9
Toplam	52	100

En son okunan kitabın adına ilişkin soruyu yabancı uyruklu öğrencilerin 37'si (%71,1) evet, 15'i (28,9) hayır şeklinde cevaplamıştır. Öğrencilerden hatırladığını söyleyenlere ayrıca ankette kitabın adını yazmaları söylenmiştir. Burada az da olsa, evet dediği hâlde bazı öğrencilerin konuyu bilseler de kitabın tam olarak adını yazamadığı, ne yazık ki çoğu öğrencinin de adını bildiği hâlde konuyu tam olarak özümseyemediği gözlenmiştir.

Tablo 10. “Okuyacağınız kitapları nereden temin edersiniz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuyacağınız kitapları nereden temin edersiniz?	Frekans	%
<i>Arkadaşlarımdan alırım</i>	17	25
<i>Kütüphaneden alırım</i>	17	25
<i>Kendim satın alırım</i>	28	41,1
<i>Diğer</i>	6	8,9
Toplam	68	100

Okunacak kitapları nasıl temin ettiklerine dair soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 17’si (%25) arkadaşlarımdan alırım, yine 17’si daha (%25) kütüphaneden alırım, 28’i (%41,1) kendim satın alırım, 6’sı (%8,9) da diğer yollarla okuyacağım kitapları temin ederim şeklinde cevaplar vermiştir.

Tablo 11. “Ailenizde okuma alışkanlığına sahip kaç birey vardır?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Ailenizde okuma alışkanlığına sahip kaç birey vardır?	Frekans	%
<i>Bir (1)</i>	8	15,4
<i>İki (2)</i>	16	30,8
<i>Üç ve daha fazla</i>	26	50
<i>Yok</i>	2	3,8
Toplam	52	100

Ailelerinde okuma alışkanlığına sahip kaç birey olduğuna ilişkin soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 8’i (%15,4) bir kişi, 16’sı (%30,8) iki kişi, 26’sı (%50) üç ve daha fazla kişi, 2’si (%3,8) de hiç kitap okuyan olmadığı şeklinde cevaplar vermiştir.

Tablo 12. “Sizce kitap okumak insana ne kazandırır?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Sizce kitap okumak insana ne kazandırır?	Frekans	%
<i>Sözcük hazinesini artırır.</i>	2	3,8
<i>Kültürlü olmasını sağlar.</i>	4	7,7
<i>Hayal dünyasını yaratıcı yönünü geliştirir.</i>	4	7,7
<i>Hepsi</i>	42	80,8
<i>Hiçbiri</i>	-	-
Toplam	52	100

Kitap okumanın insana kazandırdıkları ile ilgili soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 2’si (%3,8) sözcük hazinesini artırıcı etkisinin olduğu yönünde, 4’ü (%7,7) kültürel benliği artırıcı yönde katkı sağladığı yönünde, 4’ü (%7,7) hayal dünyasını ve yaratıcı yönü geliştirdiği yönünde, 42’si (%80,8) de sayılan bu özelliklerin hepsine yönelik katkı sunduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 13. “Okuduğunuz kitapların Türkiye Türkçesi konuşmanıza katkısı oldu mu?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitapların Türkiye Türkçesi konuşmanıza katkısı oldu mu?	Frekans	%
<i>Evet</i>	45	86,5
<i>Hayır</i>	-	-
<i>Kısmen</i>	7	13,5
Toplam	52	100

Okuduğu kitapların Türkiye Türkçesi konuşmaya katkısının olup olmasına yönelik soruya yabancı uyruklu öğrencilerin tamamının olumlu yönde cevap verdiği görülmektedir. Öğrencilerin 45’i (%86,5) evet derken 7’si (13,5) kısmen cevabını vermiştir. Öğrencilerin hiçbiri ise kitap okumanın konuşma becerilerine katkısı olmadığı yönünde görüş bildirmemiştir.

Tablo 14. “Okuduğunuz Türkçe kitaplar Türk kültürünü tanımanıza yardımcı oldu mu?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz Türkçe kitaplar Türk kültürünü tanımanıza yardımcı oldu mu?	Frekans	%
<i>Evet</i>	29	55,7
<i>Hayır</i>	1	1,9
<i>Kısmen</i>	22	42,4
Toplam	52	100

Okuduğu Türkçe kitapların Türk kültürünü tanımasına yardımcı olup olmasına yönelik soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 29’u (%55,7) evet, 1’i (%1,9) hayır, 22’si (%42,4) de kısmen cevabını vermiştir.

Tablo 15. “Okuduğunuz kitaplar Türkçeyi doğru ve akıcı kullanmanıza yardımcı oldu mu?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar Türkçeyi doğru ve akıcı kullanmanıza yardımcı oldu mu?	Frekans	%
<i>Evet</i>	44	84,6
<i>Hayır</i>	-	-
<i>Kısmen</i>	8	15,4
Toplam	52	100

Okuduğu kitapların Türkçeyi doğru ve akıcı kullanmaya yardımcı olup olmadığına yönelik soruya yabancı uyruklu öğrencilerden 44’ü (%84,6) evet yönünde, 8’i (%15,4) de kısmen katkısı oldu yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerden okudukları kitapların Türkçeyi doğru ve akıcı şekilde konuşmalarına katkısı olmadığı yönünde görüş bildiren olmamıştır.

Tablo 16. “Okuduğunuz kitaplar Türkçeyi öğrenmenize yardımcı oldu mu?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar Türkçeyi öğrenmenize yardımcı oldu mu?	Frekans	%
<i>Evet</i>	43	82,6
<i>Hayır</i>	-	-
<i>Kısmen</i>	9	17,4
Toplam	52	100

Yabancı uyruklu öğrencilerin 43’ü (%82,6) Türkçe kitap okumanın Türkçeyi öğrenmelerine katkısı olduğunu belirtirken 9’u (%17,4) kısmen Türkçeyi öğrenmeye katkısı oldu yönünde cevap vermiştir. Ankete katılan öğrencilerden hiç biri Türkçe kitap okumasının Türkçe öğrenmesine katkısı olmadığı yönünde cevap vermemiştir.

Tablo 17. “Okuduğunuz kitaplar sayesinde Türkçeyi günlük ihtiyaçlarınızda daha rahat kullanabildiğinizi düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar sayesinde Türkçeyi günlük ihtiyaçlarınızda daha rahat kullanabildiğinizi düşünüyor musunuz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	40	77
<i>Hayır</i>	1	1,9
<i>Kısmen</i>	11	21,1
Toplam	52	100

Okuduğu kitaplar sayesinde Türkçeyi günlük ihtiyaçlarında daha rahat kullanabilme durumuna ilişkin soruya yabancı uyruklu öğrencilerin 40’ı (%77) evet, 1’i (%1,9) hayır, 11’i (%21,1) de kısmen cevabını vermiştir.

Tablo 18. “Kitap okumanızı engelleyen sebepler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Kitap okumanızı engelleyen sebepler nelerdir?	Frekans	%
<i>Televizyon</i>	11	17,2
<i>İnternet</i>	30	46,8
<i>İş-Gezi</i>	13	20,4
<i>Diğer</i>	10	15,6
Toplam	64	100

Yabancı uyruklu öğrencilerin 11’i (%17,2) televizyonun, 30’u (%46,8) internetin, 13’ü (%20,4) İş ya da gezilerin, 10’u (%15,6) da diğer sebeplerin kitap okumalarına engel teşkil ettiği yönünde görüş bildirmiştir. Ankete katılan 52 öğrenci olmasına karşın bu maddede öğrencilerden 12’sinin kitap okumaya engel olan sebepleri belirtirken bunlardan bir kaçının okumalarına engel teşkil ettiğini belirtmelerinden dolayı bu maddenin frekansı 64 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 19. “Okuduğunuz kitaplar Türkçe anlama becerinizi geliştirdi mi?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar Türkçe anlama becerinizi geliştirdi mi?	Frekans	%
<i>Evet</i>	42	80,8
<i>Hayır</i>	2	3,8
<i>Kısmen</i>	8	15,4
Toplam	52	100

Okuduğu kitapların Türkçe anlama becerisini geliştirmesine yönelik soruya yabancı uyruklu öğrencilerin tamamına yakını olumlu yönde katkısı olduğu yönünde cevap vermiştir. Öğrencilerin 42’si (%80,8) evet, 2’si (%3,8) hayır, 8’i (%15,4) kısmen cevabını vermiştir.

Tablo 20. “Okuduğunuz kitaplar Türkçe yazma becerinizi geliştirdi mi?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar Türkçe yazma becerinizi geliştirdi mi?	Frekans	%
<i>Evet</i>	43	82,6
<i>Hayır</i>	3	5,8
<i>Kısmen</i>	6	11,6
Toplam	52	100

Okuduğu kitapların Türkçe yazma becerisini geliştirmesine yönelik soruya sorusuna yabancı uyruklu öğrencilerin tamamına yakını okudukları Türkçe kitapların yazma becerilerine olumlu yönde katkı sunduğu yönünde cevap vermiştir. Öğrencilerin 43’ü (%82,6) yazma becerilerini geliştirdiği yönünde, 3’ü (%5,8) okudukları kitapların yazma becerilerine katkı sunmadığı yönünde, 6’sı (%11,6) da okudukları kitapların yazma becerilerine kısmen katkı sunduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 21. “Okuduğunuz kitaplar sayesinde iletişim becerinizin geliştiğini düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Okuduğunuz kitaplar sayesinde iletişim becerinizin geliştiğini düşünüyor musunuz?	Frekans	%
<i>Evet</i>	39	75
<i>Hayır</i>	1	1,9
<i>Kısmen</i>	12	23,1
Toplam	52	100

Okuduğu kitaplar sayesinde iletişim becerilerinin gelişme durumuna ilişkin soruya yabancı uyruklu öğrencilerden 39’u (%75) evet, 1’i (%1,9) hayır, 12’si (%23,1) de kısmen iletişim becerimi geliştiriyor yönünde cevap vermiştir.

Tablo 22. “İnternet üzerinde Türkçe metinleri (dergi, makale, köşe yazısı vb.) okuyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İnternet üzerinde Türkçe metinleri (dergi, makale, köşe yazısı vb.) okuyor musunuz?	Frekans	%

Evet ise ne sıklıkta okuyorsunuz?

Evet	20	38,5
Hayır	32	61,5
Toplam	52	100

İnternet üzerinde Türkçe metinleri (dergi, makale, köşe yazısı vb.) okuma durumuna ilişkin soruya yabancı uyruklu öğrencilerden 20'sinin (%38,5) evet okuyorum yönünde cevap verdiği görülürken 32'sinin (%61,5) ise hayır okumuyorum yönünde cevap verdiği görülmektedir.

3.2.Nitel Verilerle İlgili Bulgular

Okuma Alışkanlıkları Anketi'nde yer alan "İnternet üzerinde Türkçe metinleri (dergi, makale, köşe yazısı vb.) okuyor musunuz?" sorusuna "evet" yanıtını veren öğrencilerden ne sıklıkta bunları okuduklarını yazmaları istenildiğinde birkaç öğrenci dışında bilinçli şekilde bu yazınsal türleri okuyan öğrencinin olmadığı, aksine Türkçe dergileri belirli bir plan ve amaçtan yoksun olarak okudukları göze çarpmaktadır. "Evet" yanıtını veren öğrencilerden Türkiye'ye yüksek lisans eğitimi için gelen (K12, K35, K42) kodlu öğrenciler yüksek lisans eğitimleri ile ilgili Türkçe makaleleri okumak suretiyle akademik alana ait kavramları öğrenmeye çalıştıklarını söylemişlerdir. Ayrıca (K12, K35, K42) kodlu öğrenciler yer yer gazetedeki haberleri takip ettiklerini ve köşe yazılarını da okumaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerden (K12, K35, K42) kodlu öğrencilerin yanı sıra (K2, K6, K14, K38, K43, K51) kodlu öğrencilerin de daha çok Türkiye'yi tanıtıcı bilgiler içeren dergileri okudukları ve Türkiye'nin kültürel değerleri hakkında bilgi sahibi olmaya çalıştıkları saptanmıştır.

4.SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen "nicel" ve "nitel" bulgulardan hareketle ülkemize gelen ve Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin şu sonuçlara varılmıştır:

1. Yabancı uyruklu öğrencilerin önemli bir bölümü kitap okumayı sevmekle birlikte öğrencilerin yine çoğu okudukları kitapların ilgilerini çekmesi hâlinde kitap okumayı sevdiklerini belirtmiştir. Kitap okumayı sevmeyen öğrenci grubu ise çok az bir paya sahiptir. Arıcı (2008)'nin "Okumayı Niçin Sevmiyoruz? Üniversite Öğrencileri ile Mülakatlar" adlı çalışması öğrencilerin kitap okumayı sevdikleri ve ilgilerini çeken kitaplardan hoşlandıkları yönündeki bulguları ile elde edilen sonuçları desteklemektedir.
2. Öğrencilerin %51'i düzenli kitap okuma alışkanlığına sahipken yine %48'lik gibi önemli bir kısmının da düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin ciddi bir kısmının kitap okumayı sevmesine rağmen bu oranın ne yazık ki düzenli kitap okuma alışkanlığına yansımadağı görülmektedir. Fakat öğrencilerin farklı bir ülkede yaşamlarını sürdürebilmeleri için dil öğrenmelerini destekleyici olarak kitap okumak zorunda olmaları öğrencileri kitap okumaya mecbur bırakmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin büyük kısmı boş zamanlarında kitap okumakta, günlük ve haftalık olarak okuma çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yarısından çoğu en geç 15 günde en az bir kitap bitirmektedir.

3. Örneklemedeki öğrencilerin ağırlıklı olarak macera kitaplarını ve tarihi kitapları okuduğu görülmektedir. Bunun yanında az bir öğrenci de biyografi tarzında ve diğer türlerde kitapları da okumaktadır.
4. Öğrencilerin yaklaşık dörtte üçlük kısmı son olarak okudukları kitabın adını hatırladığı hâlde, konuyu anlatmada yetersiz olduğu görülmektedir. Buradan hareketle okumakla beraber okuduğunu anlamak da büyük önem taşımaktadır.
5. Öğrencilerin yaklaşık yarısı okuma kitaplarını kendisi satın almakta diğer yarısı da ya okul kütüphanesinden ya da arkadaş çevresinden temin yoluna gitmektedir.
6. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yarısının ailesinde 3 ya da daha fazla kişi kitap okuma alışkanlığına sahiptir. Diğer yarısında ise 1 ya da 2 kişi kitap okumaktadır. Ailesinde hiç kitap okumayan öğrenci yok denecek kadar azdır.
7. Öğrenciler; kitap okumanın sözcük hazinesini geliştirdiği, kültürlü olmayı sağladığı, hayal dünyasını ve yaratıcılığı geliştirdiği yönünde en az bir tane düşünceye mutlaka sahiptir. Bunun yanında öğrencilerin neredeyse tamamına yakınının okumanın bunların hepsine katkı sunduğu yönünde görüşe sahip olduğu görülmektedir.
8. Öğrencilerin neredeyse tamamının kitap okumanın Türkçe konuşmalarına katkı sunduğu, Türk kültürünü tanımalarını ve Türkçeyi akıcı ve düzgün şekilde kullanmalarını sağladığı görüşüne sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin tamamına yakınının okuduğu kitapların Türkçe öğrenmesine yardımcı olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin yaklaşık %80'i okuduğu Türkçe kitaplar sayesinde sosyal hayata daha rahat uyum sağladığını ve günlük ihtiyaçlarını ifade edebilmesine yardımcı olduğunu düşünmektedir.
9. Öğrencilerin yaklaşık yarısı kitap okumalarını engelleyen unsur olarak interneti göstermektedir. Bunun yanı sıra televizyon, iş-gezi vb. unsurlar da yaklaşık değerlerle öğrenciler tarafından kitap okumalarına engel unsurlar olarak görülmektedir.
10. Öğrencilerin çoğunluğunun kitap okuma alışkanlıkları sayesinde Türkçe anlama, yazma ve iletişim gibi becerilerinin de geliştiği görülmektedir.
11. Öğrencilerin genel itibarıyla okuma alışkanlıkları iyi olsa da internet üzerinden okuma alışkanlığına pek fazla sahip olmadıkları görülmekte ve interneti daha çok oyun vb. amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Ulaşılan sonuçlardan hareketle yabancı uyruklu öğrencilerin önemli bir kısmının okuma alışkanlığına sahip olduğu söylenebilir. Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmelerinde okuma alışkanlığı edinmelerinin etkisinin farkında olduğu da görülmüştür.

Araştırmada amacı ve elde edilen sonuçlar ana dili öğretiminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de okuma alışkanlığının önemi ortaya koymaktadır. Fakat alanyazındaki ilgili araştırmalar incelendiğinde, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe okuma alışkanlıkları ile ilgili çalışmaların yeterli olmaması dikkat çekmektedir. Yapılacak çalışmalarda, Türkçeyi öğrenen yabancıların okuma alışkanlıklarının belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik farklı örneklerde ve farklı değişkenlerle araştırmalar yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ARICI, A. F. (2008). “Okumayı niye sevmiyoruz? Üniversite öğrencileri ile mülakatlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10): 91-100.
- ARSLAN, Y, ÇELİK, Z. ve ÇELİK, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26: 113-124.
- BAMBERGER, R. (1990). *Okuma alışkanlığını geliştirme*, (B. Çapar, Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- BLAHA, B. A. & BENNETT, J. M. (1993). *Yeni okuma teknikleri*, (D. Şahiner, Çev.), İstanbul: Rota Yayınları.
- DEMİR, C. ve YAPICI, M. (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2):177-192.
- GENÇ, A. (1995). Yabancı dilde okuma alışkanlığı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11: 71-74
- GÜLENSOY, T. (2000). *Türkçe el kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İŞCAN, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4):29-36.
- KAPLAN, M. (1982). Kültür ve dil. İstanbul: Dergâh Yayınları
- KARASAR, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- ODABAŞ, H, ODABAŞ, YONCA, Z. ve POLAT, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2): 431-465.
- ÖZBAY, M. (2013). *Türkçe öğretimi üzerine bir araştırma*. Ankara: Öncü kitap.
- ÖZBAY, M, BAĞCI, H ve UYAR, Y. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15):117-136.
- RADOYEVİC, N. (2006). *Exploring the use of effective learning strategies to increase students' reading comprehension and test taking skills*, Unpublished Thesis Master of Education, Ontario: The Brock University, St. Catharines. <http://www.proquestcompany.com>.
- SELVİ, I, İ. (1998). Okuma alışkanlığı. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi*, 4: 165-178.
- ŞAHİN, A, İŞCAN, A. ve MADEN S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin okul kütüphaneleri ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2): 183-196.
- TAŞKESENLIOĞLU, L. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(5) : 261-273.
- TÜRK DİL KURUMU (TDK) (2017). Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.591ee32d6759a5.87507139 (Erişim Tarihi:19.05.2017)

- YALINKILIÇ, K. (2007). Türkçe öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutum ve görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1): 225-241.
- YAYLI, D. ve BAYYURT, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- YILMAZ, M. (2008). Türkçede okuduğunu anlama becerilerini geliştirme yolları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9): 131-139.
- <http://www.sayginnlp.com/tr-TR/Blog/hizli-okuma/okumanin-onundeki-engeller--87/>
(Erişim tarihi: 20 Ekim 2014)